

1.2.2022

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta on hyväksynyt 18.12.2018 § 231 hallintosäännössä edellytetyn kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Toimiala päivittää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen ja tuo lautakunnan hyväksyttäväksi 30.6.2022 mennessä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta on valvonut, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on toiminut kaupunginvaltuuston (Khs 30.1.2019, § 29) hyväksymän Helsingin kaupunki-konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019, § 722) sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla järjestetty toimialan johtoryhmän 29.4.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Riskienhallinnan (ml. sisäinen valvonta) ja turvallisuuden koordinaatioryhmä ohjaa ja koordinoi toimialan riskienhallintaa. Ryhmä raportoi toiminnastaan toimialan johtoryhmälle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen arviointiraporttien yhteydessä sekä itsearviointina toimialan tekemässä riskienarviointityössä. Asiakaspalautejärjestelmät ja työsuojelupakki ovat käytössä.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä arvioinnin perusteella kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala esittää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvällä tasolla.

Toteutuneet merkittävät riskit

Toteutuneet strategiset riskit

- Koronapandemian kaltaisen riskin pitkäkestoisuutta ei kyetty ennakoimaan. Pandemia on vaikeuttanut kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan strategisten tavoitteiden toteutumista etenkin kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen näkökulmista. Vaikutukset näkyvät kaikkein haavoittuvimpien asiakasryhmien, kuten lasten, nuorten ja vieraskielisten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnissa. Kielteiset vaikutukset helsinkiläisten hyvinvoinnille ja omaehtoiselle toimeliaisuudelle kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnissa voivat olla pitkäkestoisia ja tulevat näkyviin vaiheittain.
-

1.2.2022

Toteutuneet taloudelliset riskit

- Koronapandemian taloudelliset vaikutukset ovat olleet merkittävät. Koronasta aiheutuvat suorat ennakkotietojen mukaan arvioidut kustannusvaikutukset vuonna 2021 olivat: tulojen menetykset 8,7 M€ ja menolisäykset (mm. tapahtuma-alan yhteistyön tukeminen ja lisäävustukset) yht. 8,2 M€ sekä toisaalta menosäästöt 4,4 M€. Koronan nettovaikutus toimialalle arvioidaan olevan yhteensä 4,9 M€. Kaupunginvaltuuston 16.6.2021 toimialalle myöntämä 7,7 M€ toimintakatteen alitusoikeus kohdennettiin koronavaikutuksista johtuvaan kansalaistoiminnan avustamiseen tarpeeseen sekä kompensoimaan koronan aiheuttamia tulojen menetyksiä. Alitusoikeuspäätöksen johdosta toimintakatetason arvioidaan ylittyvän 3,9 M€.
- Toimialan toteutuneisiin taloudellisiin riskeihin on luettava mukaan myös koronapandemian vaikutukset toimialan laajalle ekosysteemille, kuten kulttuuri-, liikunta-, nuorisolan yhdistyksille ja taidelaitoksille sekä muille kaupungin kumppaneille ja sidosryhmille, jotka käyttävät toimialan tiloja, järjestävät toimintaa tai tapahtumia. Kansalaistoiminnan kentän, muiden kumppaneiden ja sidosryhmien, etenkin luovien alojen toimijoiden koronapandemiasta elpyminen tulee vaatimaan tulevina vuosina kaupungin panostusta.
- Kiinteistöjen korjausvelka on johtanut toimipaikkojen sulkemisiin, esim. Soutustadion.

Toteutuneet operatiiviset riskit

- Koronapandemian johdosta toimialalla on järjestelty töitä uudelleen, jatkettu etätöitä, tuotettu korvaavia toimintoja sekä siirretty henkilöstöä osaajapankkiin. Tämä on tarkoittanut työntekijöiden ja esihenkilöiden tavanomaisesta poikkeavaa kuormittumista jo toisena vuonna peräkkäin.
 - Koronarajoitusten vuoksi palvelujen käynti- ja suoritettavuudet eivät ole toteutuneet. Kun palvelut ovat olleet auki, niissä on myös ollut kävijöitä selvästi aiempaa vähemmän.
 - Pandemia on vaikeuttanut tietohallinnon laitteiden satavuutta ja aiheuttanut siten projektien viivästymistä ja loppuunsaattamista.
 - Rekrytoinnin ongelmat: Esim. ICT-avaintehtäviä (tietoturvapäällikkö, ICT-arkkitehti, ICT-projektipäällikkö) sekä nuoriso-ohjaajien tehtäviä on ollut vaikeuksia saada täytettyä pätevillä hakijoilla.
 - Kilpailutusten lisääntymiseen liittyvät ongelmat (mm. Suomen harrastamisen malli) suhteessa vähäiseen resurssiin.
 - Osa ICT-henkilöstöä siirtyi organisaatiomuutoksen yhteydessä vuoden 2021 alussa kaupunginkanslian digitaalisen perustaan, mutta tietojärjestelmien ylläpito ei ole siirtynyt vastaavalla tavalla.
 - Elinkaarensa loppupäässä olevat tekniset laitteistot aiheuttivat ongelmia esim. liikunta- palvelukokonaisuuden uimahalleissa ja tekojäräadoilla. Liikuntapalvelujen teknisistä laitteista ja välineistä 1/3 on otettu käyttöön yli 20 vuotta sitten.
 - Kirjastojärjestelmän vanhentuneisuus ja sen rajapintojen sulkeutuneisuus on aiheuttanut ongelmia, kun logistiikkajärjestelmät eivät ole toimineet kunnolla. Asiakkaat eivät ole aina saaneet kirjavarauksiaan.
-

1.2.2022

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Toimiala on arvioinut merkittävimpiä riskejä vuonna 2021 mm. palvelukokonaisuuksien riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmien toteutumisen arvioinnin yhteydessä ja riskimittarien (11) seurannassa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Arvioinnissa on todettu kuluneella tilikaudella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohdat seuraavilla alueilla: Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen. Kehittämistarpeena on hankintaprosessin selkeyttämisen jatkaminen, koulutus sekä hankintojen valmistelutuki. Lisäksi vuokraamisprosessi sekä sopimustenhallinta siten, että sopimuscontroller-tyyppistä tehtäväaluetta vahvistetaan niin, että sopimuksissa on jatkossa myös riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kiireellisenä kehittämiskohteena on parannettu kemikaalien ja vaarallisen jätteen käsittelyä ja varastointia sekä alueiden lupa- ja vuokrausprosesseja. Tämä työ jatkuu.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty mm. sisäisen tarkastuksen kriittisten arviointiraporttien sisältämien toimenpidesuosituksien pohjalta. Toimialalle on perustettu uusi lakimiesvakanssi sopimustehtäviin ja tehtävä on täytetty vuonna 2021. Lisäksi on valmisteltu hankinta-asiantuntijan lisävakanssin perustamista tukemaan ja ohjaamaan toimialan hankintoja ja kilpailutuksia. Lisäksi sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on edelleen vahvistettu keskittämällä työsuojelu-, turvallisuus- ja riskienhallintaosaaminen samaan palveluun. Uusi organisaatio tuli voimaan 1.1.2021.

Toimialan johtoryhmä on hyväksynyt 7.1.2020 toimialan riskienhallinta- (ml. sisäinen valvonta) ja turvallisuussuunnitelman vuosille 2020-2021. Toteutettuun suunnitelmaan sisältyi 25 kohdan toimenpideohjelma. Toimenpiteistä on toteutunut kokonaan 16 kpl ja osittain 9 kpl. Vuonna 2021 riskienhallintaa on kehitetty palvelutason riskien arvioinneilla palvelukokonaisuuksissa ja hallinnossa. Tässä tarkoituksessa on järjestetty 6 työpajaa, joihin osallistui yhteensä 60 palvelukokonaisuuden johtajaa, palvelun päällikköä ja asiantuntijaa.
